

Előszó

A címlapunkkal is tisztelgünk a vízügyi szakma Széchenyi-díj-sai előtt. A magasrangú állami díjat Magyarország köztársasági elnöke annak adományozza, aki a tudományok, a műszaki alkotások, a kutatás, a műszaki fejlesztés, a gyógyítás, az oktatás-nevelés terén kivételesen magas színvonalú, példaértékű, nemzetközileg is elismert eredményt ért el. Így őszintén gratulálunk Józsa Jánosnak, aki ezt díjat 2024 március 15-én vette át.

A Hidrológiai Közlöny 104. évfolyamának (2024) 2. száma tudományos szintű szakmai közleményeket tár olvasói elé.

Jandó Benedek, Füstös Vivien, Ermilov Alexander Anatol, Szalóky Zoltán, Erős Tibor és Baranya Sándor a „Halak fajkompozíciója és hidromorfológiai változók közötti összefüggések a Duna magyarországi szakaszán” című közleményben a Duna magyarországi szakaszán 2004 és 2022 között végzett halfaunisztikai felmérésekben szereplő 20 leggyakoribb halfaj előfordulásaihoz rendel vízügyi adatsorokból, illetve hidrodinamikai szimulációkból adatokat, és ezek között gépi tanulás (Machine Learning - ML) segítségével keresi az összefüggéseket. Külön érdekesség, hogy az első szerző, *Jandó Benedek* a közlemény írásakor utolsó éves gimnazista volt! Gratulálunk!

Lükő Gabriella és Torma Péter „A Balaton 3D hidrodinamikai modelljének tovább-fejlesztése” című dolgozatukban, egy olyan hidrodinamikai modell kidolgozásáról számolnak be, mely a Balatonra vonatkozó, részletes transzport vizsgálatokra és a későbbiekben akár az áramlások és hőmérsékleti viszonyok előrejelzésére is alkalmas lehet. A szerzők a modellel megbízható egyezést mutattak ki a Balaton Keszthelyi-medencéjében a nyílt víz áramlási és hőmérsékleti szerkezetére.

Györki Gábor a „Kezelt szennyvíz újrafelhasználásának lehetőségei és kihívásai Magyarországon” című közleményében napjaink egyik legaktuálisabb kérdését járja körül. A releváns szakirodalom és a szabályozások áttekintésével átfogó képet ad a szennyvíz újrafelhasználásának lehetőségeiről, előnyeiről és hátrányairól, megvalósításának nehézségeiről és a fejlődési lehetőségekről.

Napjainkban, mikor az új hazai jogszabályok alapján az agglomerációs határ 1000 LE-re csökken, van-e aktuálisabb téma, mint amit *Buzás Kálmán* az „Új rendszerkialakítás a kistéleplések egyes szennyvízkezelési problémáinak megoldására” című közleményében mutat be. Mi történjen a régi oldómedencékkel? Az 1000-1999 lakosú

kistéleplések csatornázás-szennyvíztisztítással való ellátásában az oldómedencével kiegészített csatornahálózatok létesítése előnyöket rejt? Erre válaszol a szerző!

Csoma Rózsa és Wagner Flóra „A virtuális kutak módszerének alkalmazása vízbázist védő visszatöltés kialakítására kavicsbányák környezetében” című dolgozatukban a talajvízhidraulikában ritkábban alkalmazott virtuális kutak módszerének segítségével mutatják be az eljárást, mellyel pontszerű vízkivételek környezetében is megfelelő és megbízható védőtöltés alakítható ki a bányászat miatt lecsökkent tartózkodási idő helyreállítására. Egyértelműen igazolják, hogy kavicsbányatavak talajvízszintet csökkentő hatásai megfelelően kialakított visszatöltésekkel mérsékelhetők, mely nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy mind a bányászat, mind a vízbázisvédelem szempontjából elfogadható megoldások alakuljanak ki.

A FÓRUM rovatban egy új, különleges technológiai fejlesztést mutatunk be. *Fleit Ernő* a „Biohidrometallurgiai technológiák környezeti feltételei – Szakirodalmi összefoglaló” tanulmánya a fémekkel szennyezett környezeti közegekből, szennyvíziszapokból, meddőhányókból és ipari hulladékokból történő fémvisszanyerés lehetőségeit elemzi. A laboratóriumi és félüzemi vizsgálatokkal alátámasztott technológia egyes toxikus nehézfémek, ritkaföldfémek és egyéb iparilag fontos fémek elemek biohidrometallurgiai (BHM) eszközökkel történő kinyerését valósítja meg.

Az ÉLETUTAK rovatban bemutatjuk a vízügyi szakma Széchenyi-díjasait. A szakmánk megtisztelése is, ha olyan szakember kapja a díjat, akinek a munkássága a vizes pályához kötődik. Bogárdi János vízépítő mérnök 1993-ban, Starosolszky Ödön építőmérnök 2000-ben, Somlyódy László gépészmérnök 2002-ben, Mosonyi Emil vízépítő mérnök pedig 2006-ban kapta meg a Széchenyi díjat. A legfrissebb díjazottunk pedig Józsa János vízépítő mérnök. Minden Széchenyi-díj mögött meghúzódik egy történet, melyet a hivatalos bemutatás mellett felidézünk.

Köszönetemet fejezem ki a szerzőknek, a bírálóknak és a szerkesztőbizottságnak, hogy munkájukkal segítették a kötet megjelenését. Külön hála Doroszai Dénesnek, aki csodás fényképfelvételével színesítette kötetünket.

A Hidrológiai Közlöny 2024-től kicsit kinyitja a kaput és külön kötetben angol nyelvű közleményeket is közzétesz. A közlési útmutató (<https://tinyurl.com/5c32k7br>) alapján várjuk a magyar nyelvű dolgozatokhoz hasonló, magas tudományos színvonalú angol közleményeket is! Good luck!

Dr. Major Veronika
a Hidrológiai Közlöny főszerkesztője